

Høringssvar NOU 2015:2

Fra mobbeombudene i Buskerud, Hordaland, Nordland og Østfold

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	2
Sanksjoner	2
Skolebasert kompetanseoppbygging.....	2
Elev.....	2
Digital mobbing.....	2
Tilsyn	3
Skoleeierens styring og støtte	3
Klageinstans	3
Støttesystemer.....	3
Mobbeombud.....	3
PPT	3
Forskning.....	4
Til slutt	4

Innledning

Det har vært positivt at det er kommet en NOU med et så bredt og grundig kunnskapsgrunnlag og med så omfattende forslag til tiltak. Tiltakene kan sees hver for seg og vi vil kommentere noen av dem i dette høringssvaret. Likevel vil vi innlede med at det er den samlede tiltakspakken som utgjør denne NOUens styrke. Bredden i tiltakene gjør at vi ser en tydelig retning i satsingen som vi oppfatter ikke har vært der tidligere. Vi vil spesielt trekke frem positivt fokuset på menneskerettighetene som synlig premissleverandør og da særdeleshet barnas Vi håper at tiltakene vil bli sett på i sin helhet da vi tror dette vil ha størst effekt på sikt.

Sanksjoner

Mobbeombudene ser at det er en stor utfordring at vi mangler tiltak for lov etterlevelse. Derfor støtter vi forslaget om sanksjoner.

Vi ser på sanksjoner, ikke som straff, men som tiltak som kan sikre at kommunene og fylkeskommunene følger loven. Mobbeombudene kan være en lokal bidragsyter for å bistå barneombudet i utførelsen av administrative reaksjoner.

Skolebasert kompetanseoppbygging

Mobbeombudene støtter forslag om en statlig satsning som inneholder skolebasert kompetanseoppbygging. Skolebasert kompetanseutvikling bør tilbys alle landets skoler. Skolene må få hjelp til å bli tryggere på å håndtere både regelverksetterlevelse og det forebyggende arbeidet. Det er viktig å påpeke at dette også gjelder de videregående skolene der det er svakere kultur for relasjonelt arbeid og samhandlingen på tvers av fag ikke er like vanlig som i grunnskolene.

Vi er enige i at dette arbeidet må gå over flere år, og involvere alle skoler og ansatte. Arbeidet må også reflekteres i lærer- og rektorutdanningene. Satsningen må være forskningsbasert, og barneombudet ser at Læringsmiljøsenteret bør som nasjonalt senter ha en viktig rolle og tydelig ansvar i dette arbeidet slik utvalget foreslår.

Elev

Digital mobbing

Mobbeombudene støtter utvalgets forslag om å utvikle en kompetansepakke for elevråd og elever og finner det naturlig at elevorganisasjonen og Udir får i oppdrag å gjøre dette. Vi finner det naturlig at de også benytter seg av et forskningsmiljø med god kjennskap til fagfeltet og foreslår Institutt for Medier og kommunikasjon ved UiO som en mulig samarbeidspartner. Vi mener det er viktig at det her ikke kun legges vekt på utfordringene men tydeliggjøres alle de positive mulighetene som ligger i den digitale verden. Tiltakspakken kunne inneholde konkrete tips på hvordan å benytte digitale hjelpemidler til å styrke elevmedvirkning.

Mobbeombudene støtter forslaget fra utvalget om å øke støtten til Elevorganisasjonen. Elever trenger en sterk og profesjonell aktør som kan ivareta deres behov. Elevorganisasjonen er den største interesseorganisasjonen for elever i Norge i dag, og dermed en viktig aktør for elevene. Elevorganisasjonen utfører et omfattende rådgivningsarbeid og gjør en viktig jobb for elevene som gruppe, ikke bare elever som er medlemmer. Elevorganisasjonen er også en viktig aktør lokalt og en naturlig samarbeidspartner for mobbeombudene i fylket. De bør sikres gode arbeidsbetingelser slik at de kan arbeide mer langsiktig enn det de har mulighet til i dag.

Tilsyn

Ved å legge klagesaker etter kapittel 9A til en egen klageinstans, får fylkesmannen frigjort ressurser som kan overføres til mer veiledning og flere hendelsesbaserte tilsyn. Mobbeombudene støtter utvalgets forslag om å sikre at tilsynsmyndigheten setter av tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre hendelsesbaserte tilsyn i enkeltsaker som gir grunn til bekymring. Det er også viktig, slik utvalget foreslår, at tilsynet får de samme sanksjonsmulighetene som klageinstansen.

Skoleeierens styring og støtte

Presisering til kap. 17 forslag 4. Der står det «Det bør settes i gang tiltak for å forbedre oppfølging av elevundersøkelsen lokalt» Mobbeombudene ønsker en presisering om at oppfølgingen også må gjelde læringelevundersøkelsen.

Klageinstans

Mobbeombudene ser at det er behov for et klageorgan som gir større likhet i behandling av klagesaker enn det der er nå. Dermed støtter vi forslaget om ny klageinstans lagt til Barneombudet. Vi stiller likevel spørsmål om Barneombudets suverene posisjon vil svekkes når det får en saksbehandlerrolle. Det er viktig at dette vurderes når klageinstansrollen skal opprettes. En nasjonal klageinstans vil ved en sentralisering komme langt i fra brukerne. Det vil være nødvendig med samarbeidsaktører lokalt i det enkelte fylke og ekspertkompetanse tilgjengelig. Vi tenker at mobbeombudene kan fylle en slik rolle. Uansett er klageordningen i dag ikke god nok og mobbeombudene vektlegger behovet for en felles sentral instans som gir større likhet for loven enn slik det er i dag. En alternativ mulighet er å legge klageinstansen til utdanningsdirektoratet og at lokale mobbeombud i samarbeid med direktoratet står for praktisk håndheving av regelverk.

Støttesystemer

Mobbeombud

Med en sentralisering av klagesystemet ser vi behovet for lokale aktører som har koordinerende roller. Mobbeombudene kan inneha en slik funksjon. Vi ser at det er økende behov for en slik rolle der det er opprettet mobbeombud. Vi anbefaler at mobbeombudene får nedslagsfelt på hele skoleløpet og barnehage. En mulig organisering kan da være via folkehelse slik situasjonen er i Buskerud eller det kunne være organisert som et ombud under fylkesmannen i hvert fylke. Ombudene kunne hatt ansvar for tolkning og oppfølging av elevundersøkelsen og læringsundersøkelsen og også koordinert og bidratt til nødvendig kompetanseløft for de ulike arenaene i fylket som skole/arbeidsplass. Et ombud er fritt og uavhengig og kan ha kun barnets beste som sitt utgangspunkt. Dette er etter vår erfaring vesentlig når en skal arbeide med dette fagfeltet lokalt og det ofte er føringer i mange retninger. Mobbeombudordningen er pr i dag et prøveprosjekt delfinansiert av utdanningsdirektoratet, bortsett fra i Buskerud der ordningen er gjort permanent. Ombudsordningen er likefullt frivillig i det enkelte fylke og gjenstand for den årlige budsjettprosessen i fylkestingene. Skal mobbeombudene kunne være en lokal forankring for en sentral klageinstans må ordningen være mer permanent og ha en tydeligere felles faglig forankring enn det den har i dag.

PPT

Mobbeombudene støtter utvalgets forslag om å styrke PP-tjenesten og utvide mandatet til å omfatte alle elevenes rett til et trygt psykososialt skolemiljø.

Skolene må få bistand og kompetanseheving når det er nødvendig. Mobbeombudene støtter det økte ansvaret PPT tillegges for ansvar for systemarbeidet i skolen. Vi mener imidlertid at skolen i større grad må pålegges å ta i

mot bistand når det er behov for det. Mobbeombudene støtter forslaget om at Læringsmiljøsenteret kan bidra med å utvikle kompetansen i samarbeid med andre aktuelle fag og forskningsmiljøer.

Mobbeombudene ser ingen motsetning i at systemarbeidet nå skal gjelde alle elever men heller opplever at det er en direkte styrking av ppts mandat som vi mener igjen kan falle positivt ut også for elever som omfattes av kapittel 5.

Utvalget foreslår at det utredes om det bør utarbeides en veiledende norm for bemanning i PP-tjenesten. Mobbeombudene mener det bør være en bemanningsnorm også for PP-tjenesten. Denne bør beskrive en minimumsnorm både når det gjelder antall ansatte og fagsammensetning. Slik sikres elever likebehandling uavhengig hvor de bor i landet og hvilken kommune de tilhører. Det viktigste er en klar styrking av tjenestetilbudene nærmest mulig elevene, både på individ og systemnivå.

I Buskerud har mobbeombudet vært sentral i å styrke PPTs kompetanse i samarbeid med fylkesmannen og fylkeskommunen. Dette er en modell som kan være interessant for andre og som vil bli evaluert av HBV (Høgskolen i Buskerud og Vestfold) innen utgangen av 2015.

Forskning

Mobbeombudene støtter utvalget i at det arbeidet som gjøres med skolens psykososiale miljø, må være forskningsbasert. Vi vil fremheve at gode intensjoner alene er ikke tilstrekkelig. Det er behov for gode rutiner for å evaluere tiltak og måle effekt. I dette arbeidet må også elevene involveres. For å sikre dette, kan Læringsmiljøsenteret ha en viktig rolle i dette arbeidet.

Det er behov for mer kunnskap om norske barns bruk av de digitale muligheter som finnes. Norge har vært med i EU kids Online tidligere og kunnskapen fra dette gir verdifull informasjon til norske skoler om hvordan de kan legge til rette for god og relevant digital kompetanse. Mobbeombudet foreslår at det gis midler slik at Norge fortsatt kan ha en selvstendig rolle i denne undersøkelsen slik at vi kan basere oss på tall fra eget land.

Til slutt

Mobbing, krenkelser, diskriminering og trakassering er brudd på barns menneskerettigheter. Elever som mobbes får skolegangen ødelagt. Vi har som gruppe en økende mengde saker som viser at det er et stort behov for fagkompetanse som er tilgjengelig for de som trenger det. Vi tenker at mobbeombud kan være en måte å organisere et slikt tilbud.

Djupedalutvalget har laget en rapport med et imponerende kunnskapsgrunnlag som kan benyttes som fagbok og oppslagsbok. Det er helheten i forslagene som vil gi elevene rettsvern. Mobbeombudene oppfordrer kunnskapsministeren og alle partiene på Stortinget til å se helhetlig på rapporten slik at ikke viktige tiltak blir borte for det er i helheten og systematikken vi kan gjøre en forskjell.

Vennlig hilsen

Håvard W. Johansen

Henrikke Bugdø-Aarseth

Mari-Kristine Morberg-Karlsen

Bodil Jenssen Houg

